

Język polski

Opis arkuszy egzaminacyjnych

Część ustna

Ustny egzamin maturalny z języka polskiego składa się z dwóch części:

- a) wypowiedzi zdającego na wybrany temat,
- b) rozmowy zdającego z przedmiotowym zespołem egzaminacyjnym dotyczącej prezentacji tematu i bibliografii.

Ustna część egzaminu trwa około 25 minut (prezentacja tematu około 15 minut i rozmowa z egzaminatorami około 10 minut).

Egzamin w części pierwszej sprawdza umiejętność mówienia, wiedzę w zakresie wyznaczonym przez temat i wykorzystanie przygotowanych materiałów pomocniczych. W części drugiej sprawdzane są: rozumienie pytań zadawanych zdającemu, umiejętność formułowania przez niego odpowiedzi, umiejętność obrony własnego stanowiska, znajomość bibliografii, którą zdający wykorzystał do przygotowania tematu. W obu częściach egzaminu sprawdza się i ocenia sprawność oraz poprawność językową maturzysty.

Za egzamin można uzyskać maksymalnie 20 punktów, w tym:

- a) za prezentację tematu 5 pkt (3 za zawartość merytoryczną, 2 za kompozycję), co stanowi 25% ogólnej liczby punktów,
- b) za rozmowę 7 pkt, co stanowi 35% ogólnej liczby punktów,
- c) za język 8 pkt, co stanowi 40% ogólnej liczby punktów.

Tematy do egzaminu ustnego przygotowuje się w trzech podstawowych działach: *Literatura*, *Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki*, *Język*.

Do części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego przystąpiło 40636 absolwentów. Warunkiem zaliczenia egzaminu było uzyskanie co najmniej 6 punktów możliwych do zdobycia. Wymagany warunek spełniło 39844 maturzystów, co stanowi 98,05%. Jest to wynik nieznacznie wyższy niż w roku ubiegłym.

Część pisemna

Arkusze egzaminacyjne z języka polskiego zostały opracowane na dwóch poziomach:

- podstawowym – *Arkusz I* (MPO-P1_1P-102)
- rozszerzonym – *Arkusz II* (MPO-R1_1P-102)

Arkusz I zawierał dwie części; pierwsza sprawdzała umiejętność rozumienia czytanego tekstu publicystycznego, druga – umiejętność pisanie tekstu własnego. Zadaniem zdającego w części pierwszej było uważne przeczytanie udostępnionego materiału i udzielenie odpowiedzi na 13 pytań (z poleceniami w formie zadań otwartych i zamkniętych).

Zadaniem ucznia w części drugiej było napisanie własnego tekstu, powiązanego z zamieszczonym w arkuszu tekstem literackim. Praca zdającego musiała liczyć około 250 słów. Maturzysta miał napisać wypracowanie, wybierając jeden temat spośród dwóch podanych. Zdający egzamin na poziomie podstawowym rozwiązywał zadania w ciągu 170 minut. Za ich poprawne rozwiązanie mógł uzyskać maksymalnie 20 punktów za test i 50 punktów za wypracowanie. Maksymalna liczba punktów z poziomu podstawowego wynosiła 70. Wynik był przeliczany na procent uzyskanych punktów.

Arkusz II zawierał polecenie napisania własnego tekstu, powiązanego z zamieszczonym w arkuszu tekstem literackim. Praca zdającego musiała liczyć około 250 słów. Maturzysta miał napisać wypracowanie, wybierając jeden temat spośród dwóch podanych. Zdający

na poziomie rozszerzonym rozwiązywał zadanie w ciągu 180 minut. Za jego poprawne rozwiązanie mógł uzyskać maksymalnie 40 punktów. Była to równocześnie maksymalna liczba punktów z poziomu rozszerzonego. Wynik był przeliczany na procent uzyskanych punktów.

Arkusze zostały przygotowane zgodnie z formułą opisaną w *Informatorze maturalnym* (z uwzględnieniem *Aneksów*), w *Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 roku w sprawie warunków i sposobów oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (wraz z późniejszymi zmianami) oraz wymaganiami egzaminacyjnymi wskazanymi w standardach wymagań egzaminacyjnych. Arkusze egzaminacyjne i klucze punktowania są dostępne na stronie internetowej OKE w Jaworznie (www.oke.jaworzno.pl) oraz CKE (www.cke.edu.pl).

Poziom podstawowy

Arkusz I

Część I – rozumienie pisanego tekstu

Przeczytaj uważnie tekst, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nim. Odpowiadaj tylko na podstawie tekstu i tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile jesteś proszona/y.

Rozmowa, czyli jak mówić i słuchać

Na podstawie: Katarzyna Growiec, *Życie dobrze z ludźmi*, „Poradnik Psychologiczny POLITYKI” tom 3, 2009

Zadanie 1. (1 pkt)

Jaką funkcję w kompozycji całego tekstu pełnią pytania postawione na początku akapitu 1?

Sprawdzane umiejętności			
Rozpoznawanie zasady kompozycyjnej tekstu i jej funkcji (II/19)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,63	0,72	0,46	0,53
Poprawny zapis rozwiązania: np. – wstęp do tekstu – zapowiedź problematyki – nawiązanie kontaktu z czytelnikiem Przykład odpowiedzi zdającego: <i>Ich funkcją jest zwrócenie uwagi czytelnika i zasygnalizowanie, jaki problem będzie poruszany w tekście.</i>			
Komentarz: Warunkiem udzielenia przez zdającego właściwej odpowiedzi było potraktowanie pytań postawionych na początku tekstu jako kompozycyjnego wstępu do artykułu Katarzyny Groniec. Błędne odpowiedzi koncentrowały się zwykle na próbach przyporządkowania pytań do jednej z funkcji tekstów językowych lub określania problematyki, której pytania dotyczą.			

Zadanie 2. (1 pkt)

W kontekście akapitu 2. wyjaśnij sens zdania: *Słowem: rozmawiamy, ale nie komunikujemy się zbyt dobrze.*

Sprawdzane umiejętności Przetwarzanie informacji i stosowanie do rozwiązania problemu (II/24) Wyróżnianie w tekście związków frazeologicznych (wyrazów) i odczytywanie ich znaczenia (II/4)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,71	0,74	0,71	0,67
Poprawny zapis rozwiązania: Mówimy do siebie nawzajem, ale nie słuchamy się / nie rozumiemy się. Przykład odpowiedzi zdającego: <i>Sama rozmowa nie oznacza porozumienia, komunikacja to nie tylko wymiana zdań i koncentrowanie się na sobie.</i>			
Komentarz: Zadanie sprawdzało umiejętność właściwego odczytania treści zdania w kontekście całego akapitu. Część zdających, udzielając odpowiedzi, błędnie odniosła je tylko do zdania poprzedzającego: aluzji i podtekstów towarzyszących rozmawianiu.			

Zadanie 3. (1 pkt)

Na podstawie akapitu 3. wyjaśnij, jak autorka rozumie termin *komunikacja niewerbalna*.

Sprawdzane umiejętności Przetwarzanie informacji i stosowanie do rozwiązania problemu (II/24)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,94	0,95	0,91	0,93
Poprawny zapis rozwiązania: np. – przekaz bez słów – zastępowanie (uzupełnianie) mowy gestami, mimiką itp. – język ciała komunikujący określone postawy i emocje – porozumiewanie się za pomocą gestów, tonu głosu, dotyku Przykład odpowiedzi zdającego: <i>Komunikacja niewerbalna wyraża się przez ton naszego głosu, gesty, kontakt wzrokowy.</i>			
Komentarz: Zadanie okazało się bardzo łatwe i w zasadzie nie sprawiało zdającym kłopotu.			

Zadanie 4. (2 pkt)

Z akapitu 3. wypisz dwa językowe wyznaczniki spójności tekstu.

Sprawdzane umiejętności Nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście (II/22)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,31	0,39	0,19	0,21
Poprawny zapis rozwiązania: <i>jednak; owa; tak więc; czyli</i>			

Komentarz:

Zadanie trudne, udzielenie właściwej odpowiedzi wymagało wiedzy dotyczącej i języka, i kompozycji tekstu. Wielu zdających pomijało zadanie, błędnie wskazywało jako językowe wyznaczniki spójności środki interpunkcyjne lub zamiast wypisać elementy językowe, których dotyczyło pytanie, cytowało większe fragmenty tekstu.

Zadanie 5. (1 pkt)

Poprawnym relacjom interpersonalnym sprzyjają różne zachowania i cechy rozmówców przedstawione w akapitach 4. i 6. Zaznacz wszystkie właściwe.

- umiejętność prowadzenia rozmowy równoległej,
- podkreślanie hierarchii rozmówców,
- umiejętność wzajemnego słuchania,
- wrażliwość na drugiego człowieka,
- empatyczna reakcja rozmówców,
- ocenianie i wartościowanie.

Sprawdzane umiejętności

Przetwarzanie informacji i stosowanie do rozwiązywania problemu (II/24)

Rozpoznawanie tezy (II/18)

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,78	0,83	0,69	0,73

Poprawny zapis rozwiązania:

c. lub/i d. lub/i e.

Komentarz:

Większości maturzystów zadanie nie sprawiło problemów, poprawnie zaznaczali właściwe odpowiedzi. Nieliczni dodatkowo, błędnie wskazywali jako właściwą odpowiedź **a.** (umiejętność prowadzenia rozmowy równoległej) lub **b.** (podkreślanie hierarchii rozmówców). W tym wypadku błędy wynikały z niestarannej lektury tekstu.

Zadanie 6. (2 pkt)

Z jakim obiegowym przekonaniem na temat prowadzenia rozmowy polemizuje autorka artykułu

w akapicie 2?

w akapicie 4?

Sprawdzane umiejętności

Przetwarzanie informacji i stosowanie do rozwiązywania problemu (II/24)

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,45	0,55	0,30	0,33

Poprawny zapis rozwiązania:

a) np.: rozmowa jest czymś prostym

b) np.: w słuchaniu nie ma nic trudnego; komunikacja jest nie tylko przekazywaniem sobie informacji

Przykład odpowiedzi zdającego:

a) *Rozmawianie jest prostą czynnością.*

b) *Słuchanie innych jest proste i nie wymaga zaangażowania.*

Komentarz:

Zadanie było trudne dla zdających. Błędne odpowiedzi były wynikiem niezrozumienia znaczenia słów: *polemika*, *polemizować* i zawierały przekonania autorki a nie te, z którymi

polemizuje.

Zadanie 7. (2 pkt)

Jakie funkcje w tekście pełni akapit 5? Wymień dwie.

Sprawdzane umiejętności Rozpoznawanie zasady kompozycyjnej tekstu i jej funkcji (II/19)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,40	0,48	0,29	0,31
Poprawny zapis rozwiązania: np. – jest podsumowaniem rozważań, które autor przedstawił we wcześniejszych akapitach – uzupełnia treści akapitu 4. – łączy akapity 4. i 6. – wprowadza kolejne zagadnienia – zmusza czytelnika do zastanowienia się nad postawionymi w tekście problemami (funkcja dydaktyczna) Przykład odpowiedzi zdającego: - jest łącznikiem między akapitem 4. i 6.; - jest punktem wyjścia do drugiej części tekstu.			
Komentarz: Podobnie jak w zadaniu 1., warunkiem udzielenia przez zdającego właściwej odpowiedzi było potraktowanie fragmentu, tu akapitu 5., jako elementu kompozycyjnego. I tym razem błędne odpowiedzi wynikały z niewłaściwego odczytania polecenia i przyporządkowania zawartości akapitu do jednej z funkcji tekstów językowych lub określania tematu akapitu.			

Zadanie 8. (2 pkt)

Spośród zacytowanych poniżej zdań wybierz te dwa, dla których charakterystyczne są podane funkcje tekstu. Wpisz do tabeli odpowiednie numery zdań.

1. Wydaje nam się, że nie jesteśmy właściwie rozumiani.
2. Współczesna psychologia powiada, że jedyną metodą, która umożliwia spotkanie świata jednej osoby ze światem drugiej, jest tak zwana efektywna komunikacja.
3. Dobrze zrobiłaś, ale mogłabyś się jeszcze bardziej postarać następnym razem.

Funkcja	Numer zdania
Impresywna	
Poznawcza	

Sprawdzane umiejętności Rozpoznawanie i nazywanie funkcji tekstu (II/21) Odczytywanie dosłownych i metaforycznych znaczeń wyrazu, nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście (II/5, II/22)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,71	0,74	0,67	0,68
Poprawny zapis rozwiązania: funkcja impresywna – zdanie 3. funkcja poznawcza – zdanie 2.			

Komentarz:

Zadanie było łatwe dla zdających, którzy poprawnie wpisywali do tabeli numery zdań. Nieliczni, niewłaściwie traktowali zdanie 1. jako przykład realizacji funkcji impresywnej.

Zadanie 9. (2 pkt)

Które z podanych niżej zdań wyraża poglądy autorki? Odpowiedź zaznacz, wstawiając znak X do odpowiedniej rubryki.

Lp.	Zdanie	Odpowiedź
1.	Empatia daje szansę wspólnego rozwiązania problemów.	
2.	Doradzanie drugiemu człowiekowi jest jedną z barier komunikacyjnych.	
3.	Odwrócenie uwagi od problemu to forma przyjacielskiej pomocy.	

Sprawdzane umiejętności

Wyodrębnianie wykorzystanych w tekście argumentów i sformułowanych wniosków (II/18)
Odczytywanie sensu fragmentu (II/17)

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,93	0,94	0,91	0,93

Poprawny zapis rozwiązania:

Poglądy autorki wyraża zdanie 1. i 2.

Komentarz:

Zadanie bardzo łatwe. Maturzyści niemal bezbłędnie wskazywali zdania wyrażające poglądy autorki.

Zadanie 10. (1 pkt)

Użyte w akapicie 7. cudzysłowy

- A. sygnalizują użycie wyrazów potocznych.
- B. wyodrębniają nazwy własne.
- C. wprowadzają element ironii.
- D. wyodrębniają cytaty.

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Sprawdzane umiejętności

Przetwarzanie informacji i stosowanie do rozwiązania problemu (II/24)

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,89	0,93	0,83	0,84

odpowiedź C.

Komentarz:

Zadanie łatwe. Zdający najczęściej zaznaczali prawidłową odpowiedź, która potwierdzała rozpoznanie w akapicie elementów ironii.

Zadanie 11. (2 pkt)

Z akapitów 6. i 7. wybierz i nazwij dwa zabiegi językowe, które ożywiają wypowiedź autorki. Zilustruj każdy z nich przykładem z tekstu.

nazwa zabiegu językowego:

przykład:

nazwa zabiegu językowego:

przykład:

Sprawdzane umiejętności			
Wyodrębnianie wykorzystanych w tekście argumentów i sformułowanych wniosków (II/18)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,54	0,65	0,37	0,41
Poprawny zapis rozwiązania: np.: — zróżnicowana składnia (wykorzystanie zdań pojedynczych, złożonych współrzędnie i podrzędnie) – zdania pytające – wtrącenia – cytowanie – kolokwializmy – sentencje (aluzje, kryptocytaty) – cudzysłów jako znak ironii – wyliczenia – porównania – powtórzenia – przeciwstawienia – zróżnicowanie formy czasowników Przykład odpowiedzi zdającego: – używanie zwrotów kolokwialnych: „Coś ty ze sobą zrobiła?” – przytaczanie wypowiedzi często używanych podczas rozmów: „Ja w twoim wieku...”			
Komentarz: Zadanie okazało się umiarkowanie trudne. Wielu zdających nie potrafiło zwłaszcza nazwać cytowanego zabiegu językowego (pomijali odpowiedź w tej części) lub dobrać właściwego przykładu do właściwej nazwy.			

Zadanie 12. (1 pkt)

Akapit 7. uzupełnia treść akapitu 6. Wyjaśnij, na czym to uzupełnienie polega.

Sprawdzane umiejętności			
Przetwarzanie informacji i stosowanie do rozwiązania problemu (II/24)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,77	0,83	0,70	0,72
Poprawny zapis rozwiązania: Autorka wymienia kolejne (dodatkowe) warunki dobrej (skutecznej) komunikacji Przykład odpowiedzi zdającego: <i>W akapicie 7. kontynuowany jest temat dotyczący efektywnej komunikacji, podane są przykłady tego, co robimy źle podczas rozmów.</i>			

Komentarz:

Zadanie łatwe. Maturzyści bez poważniejszych problemów odczytywali treść obu akapitów i wskazywali elementy 6. uzupełniające 5. Jako błędne traktowano odpowiedzi zbyt ogólne, synonimiczne wobec stwierdzeń zawartych w poleceniu, np. Akapit 6. kontynuuje myśl autora zawartą w akapicie 5.

Zadanie 13. (2 pkt)

Na podstawie akapitu 8. wskaż dwie przyczyny świadomej rezygnacji niektórych ludzi ze skutecznej komunikacji.

Sprawdzane umiejętności

Rozpoznawanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu, nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście (II/22)

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,91	0,92	0,90	0,89

Poprawny zapis rozwiązania:

np.:

- preferowana hierarchia wartości, np. uznanie władzy za najważniejszą wartość
- przekonanie, że autorytarne zarządzanie jest bardziej efektywne
- obawa, że chęć kontaktu zostanie uznana za słabość
- przekonanie, że z ludźmi nie da się porozumieć

Przykład odpowiedzi zdającego:

- *obawa przed odebraniem przez innych chęci kontaktu, jako słabości,*
- *myślenie, że jest się bardziej efektywnym, gdy zarządza się ludźmi w sposób autorytarny, a nie demokratyczny.*

Komentarz:

Zadanie okazało się bardzo łatwe. Błędne odpowiedzi pochodziły spoza tekstu (zdający pisali, co według nich jest przyczyną rezygnacji ze skutecznej komunikacji) lub wynikały z niezrozumienia polecenia (zdający pisali o zaniechaniu komunikowania się zastraszanych pracowników firm).

Strukturę umiejętności sprawdzanych testem czytania ze zrozumieniem porządkowała struktura tekstu a także kolejność zadań, które rozwiązywał zdający. Maturzyści radzili sobie dobrze z wyszukiwaniem i przetwarzaniem informacji, stosowaniem ich do rozwiązania problemów oraz odczytywaniem sensu fragmentów tekstu. Poziom trudności zadań był zróżnicowany – od prostych, wymagających powtórzenia informacji podanych w tekście wprost, do bardziej złożonych, w których od zdającego oczekiwano przetworzenia informacji z tekstu i wykorzystania ich do rozwiązania problemu. Maturzyści radzili sobie z odtwarzaniem informacji, ale ich przetwarzanie nastroczało trudności. Najłatwiejsze dla zdających okazało się zadanie 3. oraz zadania 9., 10. i 13.

Najtrudniejszym zadaniem w teście było zadanie 4., w którym wymagano od zdających wiedzy dotyczącej i języka, i kompozycji tekstu. Wielu zdających, zamiast wypisać elementy językowe, których dotyczyło pytanie, cytowało większe fragmenty tekstu lub błędnie wskazywało jako językowe wyznaczniki spójności środki interpunkcyjne. Brak świadomości funkcjonowania językowych zabiegów, które zapewniają spójność tekstu, brak wiedzy, które słowa czy zwroty taką funkcję pełnią, ma swoje konsekwencje przy tworzeniu własnego tekstu. Spójność kompozycyjna jest najsłabszym elementem kompozycji w maturalnych wypracowaniach. Wielu zdających w ogóle pomijało to zadanie.

Pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym

Integralną częścią tematu wypracowania jest odniesienie do tekstu literackiego. Zdający powinien wykazać się umiejętnościami pisania o literaturze. Ma on napisać tekst własny, uporządkowany, spójny, nadać mu właściwy kształt graficzny. Powinien pisać językiem zgodnym z obowiązującymi normami i posługiwać się stylem komunikatywnym, dostosowanym do formy wypowiedzi.

Wypracowania

Temat 1. **Analizując wiersze *Gdy tu mój trup...* Adama Mickiewicza oraz *Światło w ciemnościach* Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, porównaj ukazane w nich obrazy świata marzeń i rzeczywistości. Wykorzystaj właściwe konteksty.**

Sprawdzane umiejętności

Pełne zestawienie oczekiwanych od zdających umiejętności zawiera tabelaryczne ich ujęcie.

Zadania	Sprawdzana czynność	Standard
I. Rozwinięcie tematu	Zdający:	
1.	rozpoznaje temat, wątek i motyw, określa zasadę zestawienia tekstów jako podstawę porównania.	II 25 III 14
2., 3., 4., 5.	rozpoznaje nadawcę [...] oraz bohatera i sposoby jego kreowania w utworze, wykorzystuje w odczytaniu utworu miejsca znaczące (tytuł, puentę, kompozycję, słowa-klucze), rozpoznaje aluzje literackie, znaki i symbole kulturowe, konwencję literacką utworu oraz wartości charakterystyczne dla epoki.	II 26, 27, 28, 29, 31, 33, 36, 42 III 12, 13
6.	wskazuje podstawowe konteksty utworu i wykorzystuje je w interpretacji, odnosi utwór do biografii autora, historii, literatury i kultury.	II 34 III 16
2., 3., 4., 5.	dobiera przykłady z tekstu dla uzasadnienia oceny postawy bohatera i obrazu świata.	II 28, 29 III 13, 15, 17, 18
7.	podsumowuje obserwacje analityczne, porównuje utwory, wartościuje, dostrzega funkcję kompensacyjną utworu.	II 40, 43, 44, 45, 46 III 14, 15, 18
II Kompozycja	pisze tekst spójny, stosując właściwą dla interpretacji zasadę kompozycyjną, nadaje mu właściwy kształt graficzny.	III 1, 2, 11
III Styl	pisze stylem o cechach indywidualnych, komunikatywnym, żywym, dostosowanym do formy wypowiedzi.	III 3, 4
IV Język	pisze językiem zgodnym z obowiązującą normą.	III 1
V Zapis	pisze zgodnie z zasadami ortografii i interpunkcji.	III 1

Wskaźnik łatwości wypracowania dla ogółu		Wskaźnik łatwości wypracowania				
		LO	LP	T		
0,41		0,47	0,40	0,39		
Lp.	Oceniane kryteria	Liczba punktów	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
1.	Rozwinięcie tematu	25	0,40	0,44	0,35	0,35
2.	Kompozycja	5	0,47	0,52	0,48	0,48
3.	Styl	5	0,53	0,57	0,50	0,50
4.	Język	12	0,50	0,55	0,50	0,48
5.	Zapis	3	0,52	0,58	0,52	0,50
6.	Walory	4	0,01	0,02	0,03	0,03
Wiązka	Treść kryterium				Liczba punktów	Łatwość czynności
1.	Zasada zestawienia tekstów				0-2	0,21
2.	Świat rzeczywisty bohatera [<i>Gdy tu mój trup...</i>]				0-3	0,33
3.	Świat marzeń bohatera [<i>Gdy tu mój trup...</i>]				0-5	0,43
4.	Świat rzeczywisty bohaterki (<i>Światło w ciemnościach...</i>)				0-4	0,48
5.	Świat marzeń bohaterki (<i>Światło w ciemnościach...</i>)				0-5	0,44
6.	Konteksty interpretacyjne				0-3	0,21
7.	Podsumowanie				0-3	0,33

Komentarz

Temat wybrało **25,2%** zdających egzamin maturalny z języka polskiego.

Maturzysta miał za zadanie dokonanie analizy obrazu świata rzeczywistego i świata marzeń wykreowanych w wierszach pochodzących z dwóch różnych epok, ale połączonych wspólnym tematem, a następnie porównania tych obrazów. Pierwszy wiersz Adama Mickiewicza z cyklu liryków lozańskich [*Gdy tu mój trup...*] to utwór typowo romantyczny zarówno w sposobie prezentowania świata, jak i podejmowanej problematyki – osamotnienia jednostki, rozdarcia wewnętrznego, nostalgii emigranta. Drugi, korespondujący problematyką z lirykiem Mickiewicza tekst, to wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej zatytułowany *Światło w ciemnościach...*, pochodzący z ostatniego okresu twórczości poetki przebywającej pod koniec II wojny światowej w Wielkiej Brytanii.

Poziom analizy obrazów świata nastęrczył wybierającym ten temat wielu trudności, świadczy o tym wskaźnik łatwości zadania, który w przypadku rozwinięcia tematu wynosi 0,40, a kompozycji wypracowania 0,47. Piszący nie radzili sobie z rozpoznaniem zasady zestawienia tekstów (łatwość 0,21), a jej określenie stanowi podstawę do sformułowania hipotezy interpretacyjnej, której brak pociąga za sobą błędy w kompozycji wypracowania. Bardzo słabo wykorzystali konteksty interpretacyjne (łatwość 0,21), mimo że obowiązek odwołania do nich został wyraźnie określony w temacie. Część z piszących odwoływała się wprawdzie do faktu pozostawiania obojga poetów na emigracji, ale czynili to zazwyczaj we wstępie wypracowania, nie korzystając w toku analizy i interpretacji z zawartych we wstępie informacji, które powinny stanowić dodatkowy kontekst interpretacyjny analizowanych obrazów obecnych w tekstach literackich. Umiejętność korzystania z kontekstów należy doskonalić w szkolnej dydaktyce.

Tylko najlepsi potrafili wykorzystać w interpretacji szersze konteksty biograficzne, historyczne i historycznoliterackie.

Nadal niepokoi liczba różnego typu błędów rzeczowych popełnianych przez maturzystów. O nieznamości konwencji literackich, których wymagała interpretacja analizowanych wierszy, świadczyło zwłaszcza błędne odczytanie liryku Mickiewicza.

Romantyczna dwoistość ludzkiej natury, ucieczka w świat marzeń, skłonność do życia w świecie wyobraźni i idealizowanie przeszłości były często nieczytelne dla piszących temat 1., a przecież to najbardziej typowe obrazy i zachowania obecne w literaturze romantycznej już w *Balladach i romansach* i wczesnej liryce autora *Pana Tadeusza*.

Niestety, duża liczba wypowiedzi maturzystów to nadal streszczenia lub parafrazy tekstu literackiego zamieszczonego w arkuszu. Świadczą one o nieporadności piszących, o braku umiejętności wnioskowania i pociągają za sobą nie tylko niską ocenę treści wypracowania, ale także niską ocenę umiejętności językowych zdających.

Temat 2. Analizując podane fragmenty powieści Zofii Nałkowskiej *Granica*, przedstaw obraz Justyny i jej związku z Zenonem w oczach różnych bohaterów powieści. W kontekście całej powieści wyjaśnij, jakie konsekwencje wynikają z zestawienia odmiennych spojrzeń na bohaterów i relacje między nimi.

Sprawdzane umiejętności

Pełne zestawienie oczekiwanych od zdających umiejętności zawiera tabelaryczne ich ujęcie.

Zadania	Sprawdzana czynność	Standard
I. Rozwinięcie tematu	Zdający:	
1.	rozpoznaje temat, rozpoznaje cechy gatunkowe utworu, wykorzystuje miejsca znaczące, dostrzega najistotniejsze zagadnienia utworu.	II 25, 26, 29, 31;
2., 3., 4., 5., 6.	problematyzuje odczytanie tekstu, określa relacje między bohaterami, dostrzega najistotniejsze zagadnienia utworu.	II 26, 28, 31; III 13
7.	podsumowuje swoje rozważania – porównuje refleksje bohaterów i nadawcy, dostrzega etyczne wartości utworu literackiego, dostrzega wartości uniwersalne.	II 40, 43, 44, 45; III 15, 17, 18
2., 3., 4., 5., 6.	dobiera przykłady dla uzasadnienia twierdzeń.	II 25, 26; III 12, 13
II Kompozycja	pisze tekst spójny, stosując właściwą dla interpretacji zasadę kompozycyjną, nadaje mu właściwy kształt graficzny.	III 11
III Styl	pisze stylem o cechach indywidualnych, komunikatywnym, żywym, dostosowanym do formy wypowiedzi.	III 3
IV Język	pisze językiem zgodnym z obowiązującą normą.	III 1, 2
V Zapis	pisze zgodnie z zasadami ortografii i interpunkcji.	III 1

Wskaźnik łatwości wypracowania dla ogółu	Wskaźnik łatwości wypracowania		
	LO	LP	T
0,41	0,44	0,36	0,36

Lp.	Oceniane kryteria	Liczba punktów	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
7.	Rozwinięcie tematu	25	0,40	0,44	0,35	0,35
8.	Kompozycja	5	0,47	0,52	0,41	0,42
9.	Styl	5	0,53	0,57	0,50	0,48
10.	Język	12	0,50	0,55	0,46	0,45
11.	Zapis	3	0,52	0,58	0,46	0,45
12.	Walory	4	0,01	0,02	0,00	0,01
Wiązka	Treść kryterium				Liczba punktów	Łatwość czynności
1.	Wstępne rozpoznanie				0-2	0,32
2.	Justyna i jej związek z Zenonem w oczach jego matki				0-3	0,37
3.	Justyna i jej związek z Zenonem w jego oczach				0-5	0,37
4.	Justyna i jej związek z Zenonem w oczach Elżbiety				0-4	0,24
5.	Justyna i jej związek z Zenonem w jej oczach				0-4	0,22
6.	Konsekwencje wynikające z zestawienia różnych spojrzeń na bohaterów				0-4	0,11
7.	Podsumowanie				0-3	0,26

Komentarz

Temat wybrało **74,1%** zdających egzamin maturalny z języka polskiego.

Realizacja tematu przysporzyła egzaminowanym wielu trudności. Potwierdzają to wskaźniki łatwości zadania: szczególnie niskie przy rozwinięciu tematu (0,40 – zadanie trudne) i kompozycji (0,47 – zadanie trudne).

Temat wyraźnie dzielił się na dwie części. Pierwsza część nakładała na zdającego obowiązek zrekonstruowania na podstawie zamieszczonych fragmentów powieści Zofii Nałkowskiej „Granica” obrazu Justyny i jej związku z Zenonem w oczach różnych bohaterów powieści. W jej realizacji należało oprócz wstępnego rozpoznania fragmentów, typowego dla tego typu tematów, uwzględnić sposób postrzegania Justyny i jej związku z Zenonem przez panią Żancię Ziembiewiczową, Zenona, Elżbietę, wreszcie samą Justynę. Wszystkie te zadania okazały się trudne, ale najwięcej kłopotów mieli maturzyści z wyłowieniem z toku narracyjnego opinii Elżbiety i Justyny. W tym przypadku wskaźniki łatwości zadania lokowały się w dolnych granicach zadania trudnego.

Druga część tematu wymagała odwołania się do całości powieści i wiedzy o tej odmianie gatunkowej, jaką jest powieść psychologiczna czy społeczno-obyczajowa. Maturzysta miał tu wyjaśnić, jakie konsekwencje wynikają z zestawienia w powieści odmiennych spojrzeń na bohaterów i relacje między nimi. Wielu zdających pomijało realizację tej części tematu albo próbowało błędnie w rozwoju fabuły, a więc dramatycznym zakończeniu romansu kochanków, doszukiwać się konsekwencji zestawienia w powieści różnych spojrzeń bohaterów. Dla tej części tematu wskaźnik łatwości wyniósł 0,11. Oznacza to, że zadanie okazało się bardzo trudne.

Trudne dla zdających było również sformułowanie podsumowania. Najczęściej ograniczało się ono do lakonicznego dostrzeżenia odmienności opinii bohaterów na temat Justyny i jej związku z Zenonem.

Treść analizowanych wypracowań maturalnych wskazuje, że głównym powodem takiego stanu rzeczy była nie tylko słaba znajomość tekstu obowiązkowej lektury i wynikające z tej sytuacji liczne błędy interpretacyjne, ale także liczne błędy rzeczowe, w tym błędy kardynalne. Kardynalne błędy rzeczowe, popełniane przez zdających, to mylenie

bohaterów powieści, np. Pani Żańcia Ziembiewiczowa, matka Zenona, często okazywała się jego żoną, Justyna bywała myloną z Elżbietą, itp.

Największym problemem są jednak braki w zakresie umiejętności analizowania epiki, a zwłaszcza prozy epickiej. Skłonność do zastępowania analizy streszczeniem, parafrazą lub opowiadaniem treści fragmentów utworu literackiego zamieszczonych w arkuszu staje się bolączką egzaminacyjną. Wskazuje to na zaniechania w kształceniu tej umiejętności i przeświadczenia, że epika jest najłatwiejszym do analizy rodzajem literackim. Nic bardziej mylnego.

Wnioski wynikające z analizy jakościowej zadań maturalnych z języka polskiego na poziomie podstawowym.

Podstawą dobrego rozwiązania obu zadań egzaminacyjnych jest czytanie i rozumienie sensów językowych, w części pierwszej przede wszystkim sensów dosłownych, ale także metaforycznych, w części drugiej w większości sensów metaforycznych.

Zadania, które sprawdzały rozumienie tekstu publicystycznego, były dla zdających umiarkowanie trudne lub łatwe. Nadal trudne okazały się zadania sprawdzające rozumienie zabiegów językowych i funkcji komunikacyjnych tekstu.

Wynik egzaminu zależy przede wszystkim od świadomości i kompetencji językowej piszącego. Nie bez znaczenia jest również jego sprawność językowa. Maturzyści, którzy nie znali właściwych znaczeń wyrazów, np. znaczenia słowa „polemizować”, w części sprawdzającej czytanie ze zrozumieniem formułowali często odpowiedzi nielogiczne i w konsekwencji niepoprawne merytorycznie. Krótkie odpowiedzi w tej części arkusza egzaminacyjnego nie są oceniane pod względem językowym, co powoduje mniejszą dbałość i staranność w ich formułowaniu, a to często staje się przyczyną popełnianych błędów.

Powyższe analizy wskazują na potrzebę dalszego doskonalenia:

1. umiejętności tworzenia planu odtwórczego różnego typu wypowiedzi;
2. tworzenia konspektu wypowiedzi cudzej i własnej;
3. ćwiczenia umiejętności streszczenia logicznego tekstu;
4. prowadzenia ćwiczeń w zakresie synonimii leksykalnej i synonimii składniowej.

Analiza rozwinięcia tematów wypracowań na poziomie podstawowym każe wnioskować, że piszący ciągle borykają się z rozumieniem znaczeń dosłownych i przenośnych w tekstach literackich. Dotyczy to szczególnie tekstów epickich, zwłaszcza prozatorskich, w których często analiza tekstu zastępowana jest streszczeniem lub parafrazą, co nie pozwala na właściwe wnioskowanie dotyczące cech i poglądów bohaterów, nieumiejętność formułowania sądów uogólniających. Realizacja tematu i kompozycja wypowiedzi są ściśle związane ze **sprawnością językową** maturzystów. Kompetencje językowe stanowią bowiem o jakości tworzonego tekstu. Tegoroczny egzamin potwierdził, że umiejętności językowe zdających na poziomie podstawowym są ciągle niewystarczające (wskaźniki łatwości nadal znajdują się w przedziale umiejętności umiarkowanie trudnych). Wprawdzie większość zdających pisze językiem zrozumiałym, jednak jakość ich wypowiedzi jest mocno zróżnicowana. Zbyt często w wypracowaniach widoczna jest nieporadność językowa, ubogie słownictwo, używanie wyrazów w niewłaściwym znaczeniu wynikające z nieznamości ich treści i zakresu, nieuprawnione przekształcanie związków frazeologicznych, błędy fleksyjne. Maturzyści mają kłopoty ze słownictwem dotyczącym zjawisk abstrakcyjnych, emocji, często sięgają po określenia kolokwialne albo próbują stosować nazwy im znane, umieszczając je w cudzysłowie. Nadal obserwujemy także postępującą kolokwializację stylu wypowiedzi, przejawiającą się w stosowaniu potocznej składni, słownictwa, zwłaszcza nadużywanie wyrazów modnych obniża jakość stylistyczną wypowiedzi maturalnych.

Wskazane trudności, które pojawiły się w maturalnych wypracowaniach, dowodzą, że:

1. zdający nadal mają problemy z określaniem relacji między bohaterami na podstawie ich zachowań i wypowiedzi, w związku z czym analizę zastępują streszczaniem fragmentów lub dokonują jej na najprostszym poziomie;
2. braki w interpretacji tekstów lirycznych wskazują na niedostatki w zakresie wiedzy o konwencjach literackich;
3. braki umiejętności analizy tekstu wskazują na niedostatki w zakresie wiedzy z nauki o języku;
4. nieumiejętność odczytania sensów przenośnych uniemożliwia określenie ich roli w interpretacji postaw i poglądów bohaterów;
5. niska sprawność językowa dotyczy nie tylko poprawnego wypowiadania się w mowie i piśmie, skutkuje również brakiem umiejętności wnioskowania i formułowania podsumowań o charakterze ogólnym.

Powyższe uwagi wskazują na konieczność:

1. dalszego doskonalenia charakterystyki postaci, w tym relacji bohatera z innymi bohaterami i otaczającym go światem, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ich postawy i poglądy;
2. doskonalenia umiejętności analizy epiki, zwłaszcza prozy epickiej;
3. rozwijania umiejętności odczytywania znaczeń dosłownych i przenośnych w tekście literackim na wszystkich poziomach jego odczytań;
4. wprowadzania ćwiczeń rozwijających umiejętności w zakresie synonimii leksykalnej i składniowej;
5. umiejętne i systematyczne łączenie wiedzy o języku z analizą i interpretacją tekstów literackich.

Poziom rozszerzony

Arkusz II

Pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym

Integralną częścią tematu wypracowania jest odniesienie do tekstu literackiego. Na tym poziomie egzaminu mogą pojawić się teksty spoza podstawy programowej, ale mieszczące się w znanej maturzystom konwencji literackiej. Jeśli zdający zna wskazane w standardach wymagań egzaminacyjnych wyróżniki utworu literackiego, funkcjonalne konteksty interpretacyjne dzieła, procedury analizy utworu i rozumie pojęcie interpretacji utworu, spełni wszystkie wymogi formalne zadania maturalnego z języka polskiego.

Na poziomie rozszerzonym zdający powinien wykazać się umiejętnościami określania artystycznego charakteru literatury, pisania o niej językiem poprawnym w zakresie terminologii koniecznej do opisu sposobu kreowania świata w tekście artystycznym. Ma on napisać tekst własny, uporządkowany, spójny, nadać mu właściwy kształt graficzny. Powinien pisać językiem zgodnym z obowiązującymi normami i posługiwać się stylem komunikatywnym, dostosowanym do formy wypowiedzi. W zaprezentowanej przez maturzystę analizie i interpretacji tekstu na tym poziomie oczekuje się umiejętności filologicznych, znajomości zagadnień z zakresu poetyki i szeroko rozumianej teorii literatury, odczytywania znanych konwencji literackich w nieznanym maturzystom tekście. Te właśnie umiejętności sprawdzane były w tegorocznych zadaniach maturalnych zaproponowanych zdającym na poziomie rozszerzonym

Wypracowania

Temat 1. **Zinterpretuj fragment dramatu Sławomira Mrożka *Śmierć porucznika*. Określając sytuację dramatyczną i sposób jej budowania, odpowiedz na pytanie, jaką rolę odgrywają w tekście nawiązania do twórczości Adama Mickiewicza i tradycji literackiej romantyzmu. Wykorzystaj odpowiednie konteksty interpretacyjne.**

Sprawdzane umiejętności

Pełne zestawienie oczekiwanych od zdających umiejętności zawiera tabelaryczne ich ujęcie.

Zadania	Sprawdzana czynność	Standard
I. Rozwinięcie tematu	Zdający:	
1.	dostrzega najistotniejsze zagadnienia utworu, stawia hipotezy, problematyzuje odczytanie tekstu; rozpoznaje motywy.	IIP 25., 31
2.	określa podstawowe wyznaczniki poetyki, odczytuje miejsca znaczące, rozpoznaje środki artystycznego wyrazu i określa ich funkcje, rozpoznaje cechy gatunkowe; wskazuje związki między różnymi warstwami utworu, rozpoznaje tematy, nadawcę, językowe środki artystycznego wyrazu, dostrzega cechy wspólne i różne utworów oraz związki utworu z kulturą i filozofią epoki.	IIP 25., 26., 30. IIR 3.
3., 4.,	rozpoznaje tematy, nadawcę, językowe środki artystycznego wyrazu, dostrzega związki utworu z kulturą i filozofią epoki, rozpoznaje znaki tradycji, wskazuje tradycję literacką.	IIP 29., 30., 31., 33., 34., 39., 41. IIR 1., 2., 6., 7., 8., 9., 11. III 16.
5.	wskazuje podstawowe konteksty utworu i wykorzystuje je w interpretacji.	II 34. IIR 5. III 16.
2., 3., 4., 5.,	dobiera przykłady dla uzasadnienia twierdzeń.	III 12. III 13.
6.	podsumowuje obserwacje analityczne, formułuje własną interpretację utworów.	IIP 31., 47; IIR 5. III 15, 17, 18
II Kompozycja	pisze tekst spójny, stosując właściwą dla interpretacji zasadę kompozycyjną, nadaje mu właściwy kształt graficzny.	III 1 III 2, III 11 III R 1
III Styl	pisze stylem o cechach indywidualnych, komunikatywnym, żywym, dostosowanym do formy wypowiedzi.	III 3 III 4 III R 1
IV Język	pisze językiem zgodnym z obowiązującą normą.	III 1
V Zapis	pisze językiem zgodnym z obowiązującą normą.	III 1 III 21

Wskaźnik łatwości wypracowania dla ogółu		Wskaźnik łatwości wypracowania				
		LO		LP	T	
0,55		0,56		0,47	0,43	
Lp.	Oceniane kryteria	Liczba punktów	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
13.	Rozwinięcie tematu	26	0,45	0,46	0,38	0,33
14.	Kompozycja	2	0,75	0,76	0,70	0,55
15.	Styl	2	0,74	0,74	0,60	0,62
16.	Język	8	0,77	0,78	0,65	0,67
17.	Zapis	2	0,57	0,58	0,50	0,50
18.	Walory	4	0,02	0,02	0,00	0,02
Wiązka	Treść kryterium				Liczba punktów	Łatwość czynności
1.	Określenie sytuacji dramatycznej				0-2	0,51
2.	Sposób budowania sytuacji dramatycznej				0-8	0,19
3.	Nawiązania do twórczości Mickiewicza				0-6	0,28
4.	Funkcja nawiązań do twórczości Adama Mickiewicza i tradycji literackiej romantyzmu				0-5	0,45
5.	Funkcjonalne wykorzystanie różnych kontekstów				0-2	0,46
6.	Podsumowanie				0-3	0,29

Komentarz

Temat wybrało **33%** zdających egzamin maturalny z języka polskiego.

Istotą zadania, które podjął maturzysta, była przede wszystkim taka analiza fragmentu dramatu Mrożka, która prowadziła do określenia, z jakimi nawiązaniem do twórczości Mickiewicza i tradycji literackiej romantyzmu mamy do czynienia we fragmencie *Śmierci porucznika*. W interpretacji tekstu zdający miał również wykorzystać odpowiednie konteksty. Zadanie okazało się niełatwe, a analiza wypracowań pokazała, że nawet ci, którzy zdecydowali, że podejmą się jego rozwiązania, mieli poważne problemy z analizą fragmentu dramatu. O ile określenie sytuacji dramatycznej trudnym nie było, to już określanie sposobu, w jaki została w tekście wykreowana owa sytuacja, było bardzo trudne (wskaźnik łatwości 0,19). Rozpoznanie nawiązań do twórczości Mickiewicza również nastroczyło piszącym sporo problemów. Najłatwiejsza okazała się analiza nawiązania do zdarzeń w różnych utworach Mickiewicza, dużo trudniejsze było określenie istoty nawiązań do Mickiewiczowskich bohaterów. Piszący wskazywali wprawdzie nawiązania do bohaterów II części *Dziadów* czy *Reduty Ordona*, ale bardzo często nie potrafili uzasadnić, w czym tkwi istota tych nawiązań i jaki mają charakter. Zadaniem niemal karkołomnym okazało się wskazanie nawiązań w obszarze języka. Zjawiska takie jak aluzje, cytaty, kryptocytaty i ich funkcje pozostawały niemal niezauważone (łatwość w tym obszarze analizy wyniosła 0,10). To wszystko bardzo ściśle wiązało się z nieumiejętnością określenia, na czym polega istota groteskowości tekstu Mrożka i odczytania, że jest on pastiszem II części *Dziadów*. Zdecydowanie lepiej piszący poradzili sobie z określaniem funkcji nawiązań oraz wykorzystaniem właściwych kontekstów interpretacyjnych.

Temat 2. **Porównaj sposoby kreowania obrazów tańca i jego funkcje we fragmencie poematu *Kwiaty polskie* Juliana Tuwima i wierszu *Niech żyje bal* Agnieszki Osieckiej.**

Sprawdzane umiejętności

Pełne zestawienie oczekiwanych od zdających umiejętności zawiera tabelaryczne ich ujęcie.

Zadania I. Rozwinięcie tematu	Sprawdzana czynność Zdający:	Standard
1.	dostrzega cechy wspólne i różne wskazanych tekstów, odczytuje znaki tradycji.	IIP 25, 40; IIR 6, 7; IIIP 14; IIIR 1
2., 3., 5., 6.	prezentuje świat przedstawiony i sposób jego kreacji, problematyzuje odczytanie tekstów, rozpoznaje cechy języka i stylu, wskazuje środki językowe decydujące o swoistości wypowiedzi, dostrzega strukturę artystyczną utworu, odczytuje treści dosłowne i metaforyczne oraz znaki kulturowe.	IIP 26, 33, 40; IIR 2, 3, 11; III 13,12,
4., 7.	wskazuje funkcje motywu.	IIP 25., 26, 33, 40; IIR 1., 2, 3, 11; IIIP 13, 12, IIIR 2
2., 3., 5., 6.	dobiera przykłady z tekstu dla uzasadnienia twierdzeń.	III 13
8.	podsumowuje obserwacje analityczne, formułuje własną interpretację tekstów.	IIP 34, 40; IIR 5, 6; III 14., 15, 17, 18
II Kompozycja	pisze tekst uporządkowany, spójny, nadaje mu właściwy kształt graficzny; redaguje własną wypowiedź zgodnie z cechami gatunku i zamierzoną funkcją tekstu.	III P 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 21 IIIR 1
III Styl	pisze stylem komunikatywnym, dostosowanym do formy wypowiedzi.	III 2, 3, III R 4,
IV Język	pisze językiem zgodnym z obowiązującą normą.	III 1, 15
V Zapis	pisze językiem zgodnym z obowiązującą normą.	III 1, III 21

Wskaźnik łatwości wypracowania dla ogółu		Wskaźnik łatwości wypracowania				
		LO	LP		T	
0,62		0,62	0,54		0,55	
Lp.	Oceniane kryteria	Liczba punktów	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
19.	Rozwinięcie tematu	26	0,55	0,56	0,48	0,48
20.	Kompozycja	2	0,75	0,75	0,75	0,71
21.	Styl	2	0,69	0,69	0,63	0,65
22.	Język	8	0,76	0,76	0,65	0,71
23.	Zapis	2	0,65	0,66	0,50	0,57
24.	Walory	4	0,03	0,03	0,00	0,01

Wiązka	Treść kryterium	Liczba punktów	Łatwość czynności
1.	Zasada zestawienia tekstów	0-1	0,57
2.	Obraz tańca (<i>Kwiaty polskie</i>)	0-3	0,58
3.	Sposób kreacji (<i>Kwiaty polskie</i>)	0-5	0,73
4.	Funkcja tańca (<i>Kwiaty polskie</i>)	0-3	0,50
5.	Obraz tańca (<i>Niech żyje bal</i>)	0-3	0,48
6.	Sposób kreacji (<i>Niech żyje bal</i>)	0-5	0,76
7.	Funkcja tańca (<i>Niech żyje bal</i>)	0-3	0,49
8.	Podsumowanie	0-3	0,29

Komentarz

Temat wybrało **67%** zdających egzamin maturalny z języka polskiego.

Maturzysta piszący temat 2. powinien wykazać się umiejętnością wstępnego rozpoznania zasady zestawienia tekstów, co dawało podstawę do przyjęcia właściwego zamysłu kompozycyjnego i wyznaczenia obszarów analizy i interpretacji. Określenie zasady zestawienia tekstów nie sprawiło zdającym większych problemów, najczęściej wskazywali na wspólną problematykę w tekstach o bardzo różnym charakterze, często jednak nie skutkowało to wcale przyjęciem jasnego i klarownego zamysłu kompozycyjnego własnej wypowiedzi.

Istotę tematu i podstawę porównania stanowiło wskazanie cech wspólnych i różnych w obrazach tańca, sposobach jego kreacji oraz funkcji, jaką motyw tańca pełnił w każdym z tekstów. Analiza obrazów tańca wymagała odczytania przez maturzystów symboliki kulturowej obecnej w obu tekstach poprzez odczytanie znaczeń metaforycznych. Wielu znaczących dla tekstów elementów obrazu poetyckiego nie udało się piszącym odczytać. Przyczyną było przede wszystkim zbyt dosłowne rozumienie tekstów oraz zbyt nachalna miejscami próba konkretyzacji (np. wpisywanie fragmentu *Kwiatów polskich* w kontekst II wojny światowej), które pociągały za sobą błędy rzeczowe i powodowały, że maturzyści pomijali uniwersalizm obrazu wykreowanego u Tuwima. Najwięcej problemów stwarzała nadal analiza sposobu kreacji. Najtrudniejsze do odczytania było operowanie przez oboje poetów ironią. Problemy stwarzała interpretacja kolokwializacji języka i jej funkcji w obu tekstach. Tradycyjnie piszący mieli również trudności z napisaniem pełnego podsumowania.

Podobnie jak w latach ubiegłych, łatwość rozwinięcia tematu na poziomie rozszerzonym jest wyższa niż na poziomie podstawowym, choć w tym roku różnice nie okazały się aż tak znaczące (patrz: wskaźniki zamieszczone w zestawieniu tabelarycznych). Osiągnięte przez maturzystów wyniki świadczą, że większość piszących posiada dość wysokie kompetencje językowo-stylistyczne i umiejętność budowania spójnej i logicznej wypowiedzi. Kompozycja zarówno w przypadku tematu 1., jak i tematu 2. nie sprawiła większości zdających trudności. Budowanie spójnej, logicznej wypowiedzi to umiejętność dobrze opanowana przez maturzystów wybierających poziom rozszerzony. Rzadko wprawdzie zdarzały się wypracowania, w których zdający prowadzili wywód z zachowaniem równoległego porównania wskazanych przez temat obszarów, co wskazuje, że nadal ten rodzaj kompozycji jest dla maturzystów bardzo trudny, ale na uwagę zasługuje fakt, że w coraz większej liczbie prac mamy do czynienia z konsekwentnie zrealizowanym świadomym zamysłem kompozycyjnym. Elementem, który ciągle sprawia zdającym trudność, jest budowanie właściwego podsumowania. Ponad połowa maturzystów nie potrafi napisać pełnego zakończenia, które stanowiłoby równocześnie podsumowanie rozważań i zawierało swoiste otwarcie na szereg problemów wynikających z interpretacji tekstów, o których piszą.

Kompetencje językowe maturzystów, którzy wybrali poziom rozszerzony, także uległy poprawie. Odnotować należy niedostatki w zakresie synonimii leksykalnej i synonimii składniowej, które rzutują na poziom stylistyczny wypowiedzi. Tematy związane z tekstami literackimi zamieszczonymi w arkuszu egzaminacyjnym wymagały umiejętności budowania uogólnień i odczytywania znaczeń uniwersalnych, niestety, nie wszyscy wybierający poziom rozszerzony zaprezentowali wystarczające opanowanie tych umiejętności.

Powyższe analizy wskazują na potrzebę dalszych ćwiczeń w zakresie:

1. formułowania uogólnień oraz interpretacji znaczeń na poziomie uniwersalnym,
2. analizy znaczeń językowych w tekstach literackich, uwzględniającej elementy wiedzy z nauki o języku,
3. odczytywania sensów przenośnych i określania ich roli w interpretacji tekstu,
4. uwzględniania w interpretacji literatury szerszych kontekstów, także związanych z charakterem i kulturą epoki, z której tekst pochodzi, ze szczególnym uwzględnieniem współczesnego życia literackiego i kulturalnego.

Podsumowanie

Tegoroczny egzamin maturalny z języka polskiego okazał się trudniejszy, o czym świadczy wyższa o ponad 1% liczba niezaliczonych egzaminów pisemnych. Najwyższy wynik: 100% uzyskało 39 zdających egzamin na poziomie podstawowym oraz 35 zdających egzamin na poziomie rozszerzonym, to niemal o połowę mniej niż w roku ubiegłym. Równocześnie 638 maturzystów spośród tych, którzy nie zdali egzaminu pisemnego, uzyskało prawo do zdawania poprawki z tej części egzaminu maturalnego.

Warto zauważyć, że już po raz drugi maturzyści wybierający poziom rozszerzony pisali egzamin również na poziomie podstawowym. Także w tym roku umiejętności tej grupy maturzystów okazały się wyższe, a ich szersza wiedza polonistyczna sprawiała, że osiągalni na poziomie podstawowym wyniki lepsze od swoich koleżanek i kolegów, bardzo często uzyskiwali punkty za walory pracy. Także pod względem kompozycyjnym i językowym ich wypowiedzi były dojrzałe i ciekawsze. W sumie wyniki tegorocznego egzaminu maturalnego z języka polskiego, mimo szeregu uwag, które się nasuwają, ocenić należy pozytywnie i odnotować, że wśród obowiązkowych przedmiotów maturalnych egzamin z języka ojczystego ma nadal najwyższą zdawalność.